

TÄHTPÄEVI 2022

9. veebruar - Ruts Baumann 130

RUTS BAUMANN, näitleja

9.02.1892 – 17.09.1960

- sündis 9. veebruaril 1892
Läänemaal Kullamaa kihelkonnas Kalju vallas Maidla külas
- koos vanematega asus elama *Nissi valda Ellamaale*
- lõpetas *Ellamaa* vallakooli ja hiljem Tallinna Linnakooli
- pidas mitmeid ameteid: mõisavalitseja abiline, mõisakirjutaja, kontoriametnik, raudteetöölaine, karja-kontrollassistend, loomavelsker, postijaamapidaja, kaupmees, talupidaja ja kolhoosnik
- lavategevust alustas kodukandi seltsilavadel, osales näiteringide tegevuses *Nissis* ja *Keilas*
- 1916–1919 töötas näitlejana Tallinnas Draamateatris ja 1931-1941 Tööliseatris
- laulatati *Keila* kirikus, asus elama *Keilasse*
- *Keila Tuletõrjeseltsi majas* tähistati 26. detsembril 1929 tema 20-ndat lavategevuse juubelit
- lahkus Tööliseatrist, asus elama *Ellamaale* Kooli tallu
- oli *Ellamaa* rahvamaja juhataja
- suri *Ellamaal* 17. septembril 1960, maetud Tallinna Metsakalmistule

Osatäitmisi:

- Madis (Anzengruberi *Ristitegijad*, 1916)
- Parun (Gorki *Põhjas*, 1917, 1919 ja 1921 Draamateatris ning 1931)
- Arthur de Varville (Dumas' *Kameeliadaam*, 1918)
- Rein Rääbis (Mälgu *Vaese mehe ututall*, 1932 ja 1940)
- Mr. Hobbs (Burnetti ja Särevi *Väike lord Fauntleroy*, 1933)
- Domat (Gorki *Tormi eel (Jegor Bulõtšov ja teised)*, 1933)
- Soin (Lutsu ja Särevi *Tagahoovis*, 1934)
- Tolari (Pakkala *Parvepoisid*, 1934)
- Jeppe (Holbergi *Mäeküla Jeppe*, 1934)
- härra Lücke (Lutsu ja Särevi *Vaikne nurgake*, 1935)
- Mats (Vaiguri *Kraavihallid*, 1935)
- Turja Laas (Mälgu ja Särevi *Õitsev meri*, 1936, Endlas 1938)
- Tuomas Lukasson (Jotuni *Mehe küljeluu*, 1937)
- Kippel (Lutsu ja Särevi *Tootsi pulm*, 1937, *Äripäev*, 1938, ja *Sügis*, 1939)
- Pindak (Blaumanise *Rätsepad Sillamatsil*, 1938)
- Tursa Simmu (Mälgu ja Särevi *Taeval palge all*, 1938)
- Saaremaa Priidu (Kitzbergi *Püve talus*, 1941)

Mänginud eesti mängufilmides:

Vallatud kurvid, Pöördel, Vihmas ja päikeses, Elu tsitadellis, Näitleja Joller

Raamatud:

Baumann on kirjutanud näidendi „Süütu maailm“ (ilm. 1931) ja mälestusteraamatu "Minu teekond lavale" (ilm. 1938)

Ruts Baumanni tütar Lia Kevvai on kirjutanud isast mälestusteraamatu "Moemees" (ilm. 1999)

Lia Kevvai. Moemees: Mälestusi Ruts Baumannist. Tartu, 1999

/Raamatu tutvustus ilmus ajalehes Lääne-Harju Ekspress 30. oktoobril 1999/

„Inimesed suures ajavoolus tulevad ja lähevad ja on täiesti loomulik, et need, kes on läinud ja silmist kadunud, mõne aja möödudes unustatakse, eriti need, kelle sünniaasta jääb juba rohkem kui sajandi taha. Kuid - olen kogenud - seda meest ei ole tänagi veel täiesti unustatud!“

Nii ütleb raamatu autor, tuntud näitleja ja naljamehe Ruts Baumanni tütar, ja tal on õigus. See raamat elavdab kindlasti nende mälestusi, kes Ruts Baumanni tundsid. Huvitav ja mõnus lugemine on ta sellelegi, kes teatrilt suurt ei pea, ja põnev äratundmine neile, kellele tuttavad sellised kohad Harjumaal nagu Ellamaa, Nissi, Riisipere, Laitse, Keila, Paldiski.

Ellamaal käis Ruts Baumann koolis, 40 aasta pärast ostis selle kooli endale talukohaks, elas Ellamaal elu lõpuni. Nissis ja Riisiperes oli ta tunnustatud postipoiss ja esines esimest korda näitelaval. Keilas tegutses koos koolivend Karl Vaskoga näiteringides, abiellus Keila kirikus, elas Keilas, Keila Tuletõrjeseltsi majas tähistati 1929 Ruts Baumann 20. a. lavategevuse juubelit.

Raamatu sisust ülevaatliku pildi annab juba sisukord raamatu alguses. Näiteks paari alateema lahtikirjutus: 3. ELU PAKUB HUVITAVAD OSI * Oluline elumuutus * See saatuslik parun * Ruts ja hobused * Uhke postipoiss * Must saatan * Varbola piimapump * ...naisevõtt (mitte Gogoli oma) * Keila seltsielu edendamas * 7. ELLAMAA – KULDNE MAA * Presidendi ümbrik * Ellamaa ja ellamaalased väärivad romaani * Ellamaa lahing * Tagasi maal, looduse rüpes * Ellamaa nali * Hädas uute sõnadega*.

Kogu mälestusteraamat on pikitud nn teatrinaljadega, mahlakate rahvanaljadega kohalikest oludest ja inimestest - tütrele on isa juttudest talletatud palju lustakaid naljalugusid ja krutskeid. Naljakas on lugu sellest, kuidas Ruts Baumann tahtis Paldiski linna maha müüa ärimees Fordile. Kahjuks tulnud Fordi sekretäriilt Ameerikast vastus tänu ja kahetsusega, et ei saa pakkumist vastu võtta, kuna autotehase asukohaks olevat juba valitud Soome
Ent Ruts Baumann oli ka moemees. Mis või kes on moemees? Selle on raamatus ära seletanud ja seega kõige täpsemalt ka Ruts Baumann olemuse ära tabanud Voldemar Panso.

Ladusalt kirjutatud juturaamatule on väärtuslikuks lisaks paljud huvipakkuvad ja nüüdseks ajaloolised fotod, loetelu näitleja 70 osatäitmisest, tema elu kronoloogia ja raamatus esinevate nimede register.

